

## Ø-demokrati og Borgerinddragelse.

Når den tidligere formand for Teknik-miljøudvalget i Læsø Kommune lørdag formiddag handler ind i den lokale SuperBrugs rager han igen højt op over hylder og reoler med kattermad, sulfvand, elektroniske køkkenmaskiner, damelingeri og Skipperskrå.

En statelig mand på ca. 1,85 i sin bedste alder.

Han blev ikke genvalgt ved kommunalvalget sidste efterår.

I de fire år, hvor han sad i det høje råd, havde han vænnet sig til en snigende gangart, om ikke direkte camouflageudstyr, når de daglige forbrugsvarer skulle sikres. Nærmest i halv højde måtte han krybe rundt langs kølediskens kolde stålfacade for ikke at blive set eller genkendt af de lokale, der aldrig vil forsømme en eneste mulighed for at gå "til hovedet" i stedet for "til røven", når man har noget, man synes, at Kommunen skal vide at tage sig af, eller skal vide og tage sig af – eller vide ikke at tage sig af.

Uanset udbuddet af selvbetjeningsløsninger, kanalstrengte, kvalitetskontrakter, servicemål og vedtagne sagsbehandlingstider, så er den direkte vej til en af de folkevalgte altså den mest sikre og eneste rigtige, synes mange borgere at mene. Og de vise mænd og kvinder i Kommunalbestyrelsen må vide at fare med lempe. Tage sig af henvendelserne fra medborgerne med en passende blanding af engagement og empati, men samtidig med en helt nødvendig afvisning af at sagsbehandle over Brugsens køledisk og henvise borgeren til kommunens åbningstid og velkvalificerede medarbejdere.

Om det er mangel på respekt for kommunen som myndighed, mangel på respekt for politikerens privatliv, mangel på respekt for almindelige politiske spilleregler, eller hvad end det nu skyldes, så er dette Brugsen-demokrati en udfordring. Det er virkeligheden, og der kan bestemt også siges noget godt om det.

Afstanden mellem politiker og borger er kort, der bedrives politik i øjenhøjde, og der er kontant afregning i bogstaveligste forstand ved kasse 1. Tonen er dus over hele linjen.

Men også i et samfund med kun 2000 indbyggere er der modsatrettede interesser.

Og ind imellem kan det være stadig være svært at vide, hvem der interesserer sig for hvad og hvorfor. Retfærdighedssansen er veludviklet – på godt og ondt tager man vare på hinanden. Det er der, der kaldes et socialt netværk, men diskussioner har en tendens til at blive temmelig personlige.

### **Borgerne direkte med ved de politiske forhandlinger.**

Disse grundvilkår for den politisk-administrative virksomhed i Læsø Kommune har flere gange givet anledning til, at store og ambitiøse projekter er blevet skudt ned allerede i fødslen. På store og velbesøgte borgermøde og i arbejdsgrupper med interesserede borgere og repræsentation af både kommunalbestyrelsesmedlemmer og ansatte i den kommunale administration har meget væsentlige emner været på dagsordenen.

Læsø var i 2005 udset til en at kunne blive en af Danmarks første nationalparker. Læsø er ikke nationalpark - man nåede ikke engang at færdiggøre forundersøgelsen.

I 2009 samarbejdede DONG Energy og Læsø Kommune om at undersøge mulighederne for et dæmningsanlæg, der kunne nedbringe sejltiden mellem Læsø og fastlandet betragteligt samtidig med at landbaserede havvindmøller kunne dække en del af finansiering. Men sejltiden nedsættes ikke, og vinden blæser fortsat forgæves.

Tilhængerne hænger med ørene og beskylder modstanderne for at være styret mere af følelser end indsigt, og modstanderne beskylder tilhængerne for at ville ødelægge Læsø i jagten på simpel mammon.

Ingen kan imidlertid beskyldes nogen for, at flertallet ikke bliver taget alvorligt.

### **Værdidebat.**

Er det en kommunal opgave at lære kommunens borgere til at tale pænt og ordentligt til hinanden? Kan kommunen bidrage til at kvalificere den lokale samfundsdebat?

Spørgsmålet har ikke direkte været sat på dagsordenen som et punkt i Kommunalbestyrelsen.

Som udgangspunkt skal en kommune vel ikke mene noget om noget som helst. Som forvaltningsmyndighed skal den udøve det demokratisk valgte flertals synspunkter og beslutninger inden for lovens rammer.

Men naturligvis må kommunen og de lokale politikere gerne spørge borgerne om andet og mere, end hvor de vil sætte krydset hvert fjerde år.

Kommunens politikere og forvaltere har et fælles ansvar for at sikre sig at fælles værdier i lokalsamfundet bliver synlige og derefter bliver pejlemærker for de udviklinger, der igangsættes. Fælles værdier er ikke kun et anliggende for Skolebestyrelser og Handicapråd.

Men hvordan afdækker man så de fælles værdier på Læsø?

En enkelt værdi er stort set alle enige om. Læsø vil være en selvstændig kommune.

Så længe man ikke spørger hvorfor, er der enighed. Så man spørger ikke om hvorfor..

Kommunalbestyrelsen søger derimod hele tiden at inddrage borgerne i diskussionen om, hvordan man kan sikre den værdi.

Med en beskeden støtte fra Landdistriktspuljen gennemførte Læsø Kommune et projekt under navnet Læsø Forever.

Udfordringen er at skabe det nødvendige grundlag for at udvikle - og ændre synet på - livet på Læsø, som kan føre til et befolkningsgrundlag, der gør øens borgere i stand til at løse de opgaver, der ligger i at være en selvstændig kommune.

Det konkrete mål med projektet var at afdække problemstillinger og finde de attraktive sider af livet i Danmarks mindste kommune, skabe en fælles vision på området samt skitsere muligheder og aktiviteter, som kan ændre vilkårene og indstillingen til at leve på Læsø.

Sammen med Dacapoteteret og Ålborg Universitet blev der aftalt et koncept, der kunne inddrage en befolkning i en mere overordnet værdidiskussion.

Og folket myldrede til. Ved det bedst besøgte arrangement i projektet deltog næsten hver syvende voksne læsøbo. Og debatten bølgede som havet i strid nordøst over Læsø Rende.

Scenarietænkning og cafémetoden blev nye ord i den lokale parlør.

Og metoderne har senere været anvendt ved adskillige møder om færgedrift og energispørgsmål, udfordringer og udviklingsplaner på øen.

Politikerne må stadig ruste sig med tålmodighed og evt. camouflagetøj, når de bevæger sig i private ærinder på offentlige steder. Borgerne er overalt, men nu har politikere og borgere i hvert fald haft en mulighed for at høre det samme, og det har givet en mulighed for at hæve det generelle vidensniveau i forhold til de problemstillinger, vores lille kommune må tumle med.

## Hvem er egentlig borgeren?

Læsø Kommune har 1965 personnumre i registret. Af dem har 1642 borgere stemmeret og tilhører dermed demokratiet.

Men langt flere deltager i demokratiet og søger at påvirke beslutningerne.

Begrebet læsøbo dækker nemlig også over den gruppe på i alt ca. 950 fritidslæsøboer og sommerhusejere, der også har legitime interesser i at mene noget om færgepriser, rensningsanlæg, turismepolitik, vejenes vedligehold og rigets almindelige tilstand.

Og interesses modsætningerne mellem helårslæsøboen og fritidslæsøboen er ofte til at få øje på.

For mange fritidslæsøboer er Læsø identisk med den plet på jorden, hvor tiden skal stå stille. En lang frydefuld færgetur til øen får puls og blodtryk ned i det sunde område, og freden, stilheden og et nedsat tempo er netop det, man glæder sig til, hver gang man besøger sin elskede ø. Naturen skal være vild og frodig og selv bestemme. Fanden tage dem, der ønsker noget andet.

Og det gør en del fastboende. En lang færgetur er ikke frydefuld. Det er spild af god tid, hvis det kan gøres hurtigere. Naturen; det billige bras. Et træ skal først og fremmest vurderes som potentielt tømmer eller brænde. Det har altid været mere end vanskeligt at fravriste den genstridige natur en smule afkast til økonomisk vækst. Fanden tag dem, der mener noget andet.

Men der er naturligvis fuldstændig enighed om, at den dag Læsø ikke længere er et helårssamfund, vil det heller ikke være et spændende sted at komme som gæst.

Læsø Kommune står nu – som mange andre kommuner – over for den udfordring at skulle spare et anseeligt millionbeløb allerede i 2011. Flere kerneydelser kan komme i spil. Både politikerne og de ansatte ved, hvad der venter. Mødet med borgerne. Over den iskolde disk.

Det er nu arbejdet med at sikre en ordentlig og kvalificeret diskussion om værdierne skal stå sin prøve.

Leif Ladefoged.

Kulturmedarbejder, Læsø Kommune.